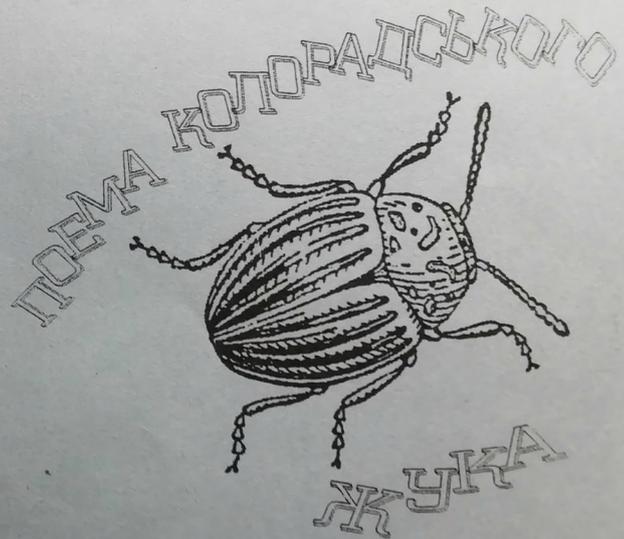

МИХАЙЛО
СТРЕЛЬБИЦЬКИЙ

**МИХАЙЛО
СТРЕЛЬБИЦЬКИЙ**

**ПОЕМА
КОЛОРАДСЬКОГО
ЖУКА**

«УНІВЕРСУМ-Вінниця»
1999

ББК 84.4 УКР 6
С 84

Видання здійснене за кошти
співробітників кафедри
«Культури, мистецтв та дизайну» ВДТУ

Стрельбицький Михайло
С84 **Поема колорадського жука. —**
Вінниця: «УНІВЕРСУМ-Вінниця»,
1999. — 16 с.

ISBN 966-7199-52-5

«Поема колорадського жука» — сьома
віршована книжечка поета й критика з
Вінниці. Невеликий за обсягом твір
багатий на до болю впізнавані подробиці
народного життя України кінця ХХ ст.

ББК 84.4 УКР 6
ISBN 966-7199-52-5

© М. Стрельбицький, 1999

З темою колорадського жука як феномену українського життя другої половини ХХ ст. автор зріднився ще в одеський період своєї творчості. Тоді, наприкінці 70-х р.р., в літературних колах приморської Пальміри оберталася, а гумористичними рубриками журналів не приймалася його пародія “Жук із Колорадо. Три редакції однієї поезії Юрка Кон’юнктурченка.” В ній списаний з реальних прототипів радянський поет-пристосуванець Кон’юнктурченко залежно від найменших коливань ідеологічної кон’юнктури взаємин між СРСР та США то кляв “смугастого американця” останніми словами (в роки “холодної війни”), то, навпаки, розчулювався “криланем-літуном” (у рік Гельсінського форуму). Починалася ж кожна із трьох редакцій одним й тим же епічним: “Жук із Колорадо їсть картоплю радо...”

Журнальний варіант “Поєми колорадського жука” побачив світ у серпневому числі “Кур’єра Кривбасу” за 1997 рік. На жаль — у гумористичній рубриці. Між тим зовнішня гумористика, удаване раблезіанство в “Поємі...” не здатні приховати пекучого болю. Цей біль — за українську людність, умовами приземленої боротьби за виживання зведено до рівня щоденного, щомиттєвого біологізму. Так постає химерний збірний образ людности багаторукої й багатоголової, але розрізненої напрочуд: в помислах, в почуваннях, в діях. Розрізненої настільки, що навіть аби одночасно “скропити” два сусідських городи, бракує спільної волі ...

Анатолій ВЛАСЮК,
директор видавництва «Універсум-Вінниця»

ПОЕМА КОЛОРАДСЬКОГО ЖУКА

*Чоловікам і жінкам і гермафродитам
штату Колорадо, а також всім
ветеранам боротьби з колорадським
жуком в Україні і всій живності
України присвячується*

ПРОЛОГ

Почути від сусідки про жука,
Якого завезли капіталісти,
Щоб він поміг їм нас доценту з'їсти,
З картоплі розпочавши й буряка...

ще, кажуть, воля Бога, людський гріх,
супутниками закидають їх!

ще, чуєте, там такий страшний, пекельний:
укус негайний, а і с х о д - смертельний!

отож недурно, к а ж у т ь, п'ять рублів
дають за штуку, якби хто зумів...

а якби десять, забери їх чорт, —
безплатно посилають на курорт!

а якщо сто (там можна і малі),
вручають о р д е н просто у Кремлі!..

У з д р і т и сатанинського жука
На етикетці пачки з сірниками,
Від переляку ледь прийти до тями
В передчутті н а р е ш т і г а п л и к а.

В холодний піт сахатися зі сну,
Молитись Богу, знов кричати “пробі!”,
Коли насниться... в арештантській робі
Літун-вертун кусючий, що аж ну!

Аж трохи заспокоїтись на тім,
Що все ж не видасть, мо', природа-ненька:
“В смугастій робі він... такий... рідненький,
Мов плоть від плоті нашої... Ходім!

Ходім бороти — праця не бридка —
Тотого ко-ло-радського жука!”

1.

Зіськати неймовірного жука
На рідному вгороді — і не впасти,
Впустити руки, дихати так часто,
Мов у коханні після сорока.

Покликати сусідів. Гуртома
Кусючого до пачки заточити,
Щоб із сільради у район дзвонити —
Й зітхнути: за рублями за п'ятьма.

Зате дізнатись: не кусючий він,
Ловити можна, гада, і руками
Й його кусати, до лихої мами
(аби охота — мамі його хрін!).

І с т р а т и т и, поганця, при сільраді,
Бодай і камінцем до камінця:
Щоб бризки його крові — гівенця
Лишилися зоріти — на сільраді!

Й, Країни Рад наспівуючи гімн,
Міцніше на ніч зачинити двері,
Й себе відчути у печерній ері,
Сон загадати не страшний...

А втім...

ПОЕМА КОЛОРАДСЬКОГО ЖУКА

Наснитися знову, певне, тільки жук,
Наснитися хоч не страх, одначе ляки...
Прокинутись, вщипнутись за...

Собаки

Валують досвіт — розумій їх гук:
“Гайда бороти — праця хоч бридка —
Тотого ко - ло - ггг! - радського жука!”

2.

Збирати колорадського жука,
Не знаючи, що є десь Колорадо —
Його вітчизна втішна і принадна,
Така єдина, дідько-зна яка.

Збирати ще й личинок, крім жука,
Із-під листків витрушувати гаддя,
Коли нема за що купити яду —
Або не хочеш знати того яду —
Збирати незнищеного жука.

Дірява миска, віник золотий —
І ти вже не людина — півкомбайна,
І доля твоя файна, віра-майна,
І вдача твоя вбивчо-життєдайна,
І намір твій жорстокий, та святий.
Жука трусити, мовби куркуля —
В неділю, у вівторок, у серЕду,

У п'ятницю, в суботу... Попереду
Неділя знову душу звеселя.

Жука зіськати, мовби тих... бандер
У запашному гіллі смерековім,
Коли майор Говнов кричав: "Пріколем!
І навсєгда їх пабєдїм тєпєрь!"

Крізь червень червонястий навпростець,
Крізь липень золотавий та смугастий
Брєсти, комбайнувати і не впасти,
Жукові передати свій ломець.

І в світлі дні збирання винограду
Збирати колорадського жука!
Не вірячи, що дєсь є Колорадо,
А тутай, на вгороді, — ельдорадо
Для тебе, дурня, дажє дурака.

3.

Топити колорадського жука!
Щоб зрозуміти: весь не потопає,
Торкнєтьсє суші — тут жє воскресєє;
Хїба щο нафти звєрху піввєршка
Уздовж ріки, упоперєк ставка.

ПОЕМА КОЛОРАДСЬКОГО ЖУКА

Або — його топити в кип'ятку!..
Воно б і можна: в кип'ятку — топити!
Та це вже буде зватися: варити
(Якщо сприйме заміну хтось таку).

4.

Жука — палити! (Якщо дрова є).
Хай жук шкварчить! (Якщо садизму стане).
Хай чорний дим у синім небі тане.
Хай вітер з нього чорні кільця в'є.

На цеє “хай”, одначе, є “але”:
А що, коли Господь із неба глипне
І в гніві підборіддя своє випне:
“Язичнику! — гукне. — Ти робиш зле!..”
І спробуй довести Йому, ти, скверни повний,
Що це простий вогонь, а не жертovníй.

5.

Душити колорадського жука!
Узувши чуні чорні і смердючі,
Утоптувати в битий шлях палючий,
Де кров його безбарвна і липка.

Жука топтати, мов крутий заміс
Чи греблю ту для того Дніпрогесу,
З тваринного свого інтересу
Жука топтати, хай би йому біс!

Жука чавити, мовби виноград
В часи Христа (в добу Іуди тобто),
І, потом поливаючи свій потопт,
Небесний не вимріювати Град.
На мило, на мастило, на лайно
(Жуку — жукове!), ну який тут спинок!
Хоч... трохи жаль його малих дитинок,
Що вже їм сонця зріти не дано.

Сльозу — прогнати! А прогнати щоб,
Спіши собі негайно уявити,
Що то — бандерські чи ... душманські діти
Десь на суміжжі Азій та Європ.

6.

Труїти колорадського жука!
На яд латинський назбиравши грошей,
Кропити в день святешній і хороший,
Якщо вже доля випала така.

ПОЕМА КОЛОРАДСЬКОГО ЖУКА

Святе добро, у кого помпа є.
Той з криком ув атаку йде хімічну,
З собою кличе силу потойбічну,
Вояцьке щастя бавлячи своє.

І тріумфує він, такий, тоді,
Коли з-під хмари трійла, тіда-ріда,
З останніх сил втікають... до сусіда! —
Строкаті, перламутрові, руді
(Хоча сусід готує вже одвіт
І завтра чи позавтра, статись може,
х пожене — назад? невже?! — о, Боже!
О, той сусід — призвідця многих бід!).

О помпо, помпо!

Як тебе катма,
Відро і віник — теж якась-то зброя,
Що кличуть теж якогось-то героя
На прю ступати зранку задкома;
В штани ловити вітер супротивний,
А поступати проти вітру, вже ж:
В десниці — віник-меч, у шуйці — срібна креш,
У носі — пахощі, достоту не їстивні.

Труївши колорадського жука,
Себе не доостанку протруїти:
Змарніти, а вціліти й гомоніти
Куди не підеш — тільки про жука!

7.

Молоти помічню щого жука,
В сусідки якомсь визнавши рецепта
(Не приховала все ж сусідка терта,
Що у жукові — сила, ще й тривка:
Супроти ревматизму і подагри,
Радикуліту і, либонь, правця
І навіть... той... замість тії... “Віагри”
Як з о в н і ш н е годиться кашка ця,
Що з м’ясорубки хрускітно виходить,
Народну медицину в ранг виводить!).
Цю кашку, правда, треба засушити,
Настояти — в льоху — на перваку,
Щоб потім, куди треба, приложити
В годину добру, але нелегку...
Замріявшись про зцілення — терпіти,
Аж враз схопитись з вереском: пече!
Пече і пухне, ніби динаміту
Ти наковтався ще і ще, й іще...
І власним тоді розумом дійти,
Із хіміком шкільним вчинивши раду:
Тепера жук настільки повний яду,
Що з ним у медицину не ввійти.
Мовляв, якби вдалось в оранжерях,
Там скількись прокрутивши покоління,
Природні соки відродити в нім,
Тоді рецепт такий, можливо, й тее...
Хоча “Віагру”, може, що й навряд
Замінить препарат “Жук-мінус-яд” —
Як з о в н і ш н е принаймні.....

8.

Любити колорадського жука!
Він існуванню вищий смисл дарує:
Тоді радикаліт не гонорує,
Душа тоді п'янюща і п'янка.

Не щедрик-бедрик, але жив-живий,
Він по щоці довірливо скородить,
Він до матні, буває, шлях знаходить,
А під спідницю — шастає, як свій.

Скількох він молодиць перелюбив,
Того ніяк пером не описати,
У жодні серіали не ввібгати!
(А ще скількох їх він недолюбив;

за що ж і гине). Доля не з легких
Йому судилась: тут, за океаном,
Лишатися будь-що американом,
Живішим бути од усіх живих.

Кохати найживішого — того,
Останнього: вже паморозь заходить,
А він собі ще місця не знаходить,
А він собі ще зовсім ого-го!
З ним боротьба — як сварка двох сердець,
Над ним побіда — тільки тимчасова,
Життя матеріяльного основа,
Що будить дух, немов лицарський герць.

... У ніч зими, коли прийде така,
Жукову пайку тріумфально жерти,
Так жерти, що одного разу вмerti
Чи теє... здохнути... і плюнути й розтерти...
Й на цвинтар торохтіти по грудках.

9.

По до - ро - зі жук, жук,
По до - ро - зі чор - ний,
По - ди - ви - ся, дів - чи - нонь - ко,
Я - кий я мо - тор - ний!

По до - ро - зі жук, жук,
По до - ро - зі ру - дий,
По - ди - ви - ся, мо - ло - дич - ко,
Я - кий в ме - не гру - бий!

По до - ро - зі жук, жук,
Сму - гас - тий, пе - ріс - тий,
А вже ж ме - ні, ба - бу - сень - ко,
Та й не тре - ба їс - ти!

Ой, не тре - ба їс - ти,
А й не тре - ба ж пи - ти,
На ве - се - ло - му вго - ро - ді
Ка - торж - но ро - би - ти!

ПОЕМА КОЛОРАДСЬКОГО ЖУКА

Ка - торж - но ро - би - ти,
Са - па - ти, кро - пи - ти,
Пе - ріс - то - го 'ме - ри - ка - на
У мат - ні ло - ви - ти!

По до - ро - зі жук, жук,
По до - ро - зі пук! пук!..

О - о - й - й!..

10.

Коли ж весна на гробі зацвіте
І картоплі полізуть на вгородах,
Воскреснути — собі у нагороду
Чи на покару — хто нам скаже те?

Щоб першого смугастого політ
На виході із цвинтаря зірвати,
Щоб знову: віник, миска діркувата
І чорні чуні з героїчних літ;

І світ, зелений і смугастий світ,
Усмішкою беззубою вітавши,
В бадиллях заблудитися назавше,
Безсмертя узвичаюючи міт.

Липень 1996; червень 1999

м. Вінниця

Літературно-художнє видання
Стрельбицький Михайло Петрович

ПОЕМА КОЛОРАДСЬКОГО ЖУКА

Верстка та оригінал-макет — видавництво
«УНІВЕРСУМ-Вінниця»

286021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 93,
9-й поверх   Тел. (0432) 44–05–32

Підписано до друку 1.06.1999 р.

Формат 29,7×42 1/8. Друк різнографічний.

Гарнітура Times Суг. Умовн. друк. арк. 0,46.

Наклад 250 прим. Замовлення 7350-0018

Віддруковано в КІВЦ ВДТУ

286021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 93,
9-й поверх   Тел. (0432) 44–01–59